

Úvod ke kvalitativnímu výzkumu

**Religionistika v kontextu
společenských věd**

Shrňte rozdíly mezi kvalitativním a kvantitativním výzkumem. Zaměřte se na cíle, strategii a průběh, povahu dat a proměnných, reliabilitu a validitu, tvorbu a povahu vzorku a reprezentativnost, vztah k teorii.

Vyjasněte principy zakotvené teorie (grounded theory): Co je "theoretical sampling" a "constant comparative method"? Co je, a k čemu je dobré kódování?

Úkoly

Preferujú sa kvalitatívne dáta - zjednodušene sa tým rozumie skôr analýza slov a obrazov než čísel.

Preferujú sa prirodzene sa vyskytujúce dáta - radšej pozorovanie než experiment, radšej neštrukturované než štrukturované interview.

Preferujú sa skôr významy než správanie - pokus o "dokumentovanie sveta z pohľadu skúmaných ľudí" (Hammersley, 1992, s. 165).

Odmietajú sa prírodné vedy ako východiskový model.

Preferuje sa skor indukčný výskum spojený s generovaním hypotéz než testovanie hypotéz (pozri Glaser a Strauss, 1967).

Preferencie kvalitatívnych výskumníkov

Cíle: rozumět, interpretovat, zachytit rozmanité dimenze problému a komplexnost vztahů; formulovat hypotézy

Symbolický interakcionismus

utváření (definice) já a reality v symbolických interakcích;
jednání na základě subjektivní definice situace

Thomasův teorém:

"If men define situations as real, they are real in their consequences."

Erving Goffman: *Všichni hrajeme divadlo* (Presentation of self in everyday life)

**Teoretické předpoklady kvalitativního
výzkumu: paradigmatata KV**

Fenomenologická sociologie

jaký je rozdíl mezi fenomenologickou sociologií a fenomenologií náboženství?

každodenní utváření světa v interakci a intersubjektivně dané interpretace světa vs. hledání podstat náboženských jevů

původ: fenomenologie přirozeného světa

Edmund Husserl: *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie*

Jan Patočka: *Přirozený svět jako filosofický problém*

Alfred Schutz: *Cizinec*

**Paradigmata kvalitativního
výzkumu**

Peter Berger a Thomas Luckmann: *Sociální konstrukce reality, Sacred Canopy*

Sociální konstrukce reality/identity - symbolický svět

Struktury hodnověrnosti

fenomenologie utváření sociálně sdíleného symbolického světa:

institucionalizace

objektivizace

subjektivizace

**Fenomenologická sociologie –
sociální konstruktivismus**

Uplatnění teoretických nástrojů je stejné jako v kvantitativním výzkumu...!!!

... je jen flexibilnější, je dlouhodobým procesem opakujícím se v průběhu celého výzkumu.

Jak na výzkum(ný problém) podle Davida Silvermana:

Zjednodušující induktivista – prostě žít a dívat se

Kuchyňská výlevka – vše souvisí se vším

Velký teoretik

Teorie ve výzkumu, hypotézy

Pro zjednodušujícího induktivistu

Využití konceptů pro zvýšení citlivosti (historické, kulturní, politické, kontextové) při rozpracovávání tématu

použít historické důkazy

zvážit jak kulturní reprezentace formují zkušenost

nenechat se strhnout zájmy za politickou panikou

uvědomit si, že když dva dělají totéž, není to totéž

Využití starších teorií

Zavedení třetí proměnné – dodat "závislou proměnnou"

Strategie

Pro výlevkáře

Digram konceptů a jejich vztahů - odstranit mlhu z výzkumné otázky

Jakou hádanku se snažím vyřešit?

Proč se vyvinulo X? Jak funguje X? Co zapříčiňuje X? Jak X ovlivňuje Y?

Přibližovací objektiv – zvolit detail

Vyvarovat se redukcionismu – zaměření na detail neznamena redukcí komplexnosti

Strategie

Pro velké teoretiky

Ignorovat módní trendy – spokojit se s jednou teorií
(aspoň dokud nezbyvá dopsat už jen závěr práce)

Najít si nějaká data – alespoň pro ilustraci

Strategie

Clifford Geertz

Zhuštěný popis – zachycení bohatství kontextu

Actor-Network-Theory

Riskantní záznam

množství aktérů musí být vysoké, stejně tak množství objektů stabilizujících skupiny, kontroverze ohledně "matters of concern" musí být zmapovány

všichni aktéři něco dělají, nikoliv jen sedí v popisu

je objektivní, tj. plný objektů, aktérů, kteří dokáží přimět jiné děla neočekávané věci

Zpráva, konečná interpretace

Sú výskumné metódy primerané podstate otázky, ktorú si kladieme?

Vieme jasne identifikovať prepojenie s existujúcimi poznatkami alebo teóriami?

Sú jasne popísané kritériá používané pri výbere skúmaných prípadov, zbere dát a analýze?

Zodpovedá citlivosť metódy potrebám výskumnej otázky?

Prebiehal zber dát a písanie záznamov systematicky?

Odvoláva sa výskum na akceptované analytické postupy?

Do akej miery je analýza systematická?

Tvorí súčasť výskumu primeraná diskusia o spôsobe, akým sa témy, koncepty a kategórie vyvodili z dát?

Tvorí súčasť výskumu primeraná diskusia o dokazoch pre a proti výskumníkovým tvrdeniam?

Sú dáta jasne odlišené od ich interpretácie?

Kritériá hodnotenia výskumu